

VERSLAG

////////////////////////////////////
datum: 30 augustus 2017

aanwezig: Eddy Van Autreve (Katholiek Onderwijs Vlaanderen), Chris Smits (Katholiek Onderwijs Vlaanderen), Bruno Sagaert (OVSG), Hildegard Schmidt (OVSG), Marc Smets (GO!), Guido Liessens (GO!), Els Supply (GO!), Sven Brouwers (Syntra), Dirk Vanstipelen (Syntra), Griet Mahieu (POV), Adelheid Van Hauwermeiren (POV), Lieselotte Bommerez (Dept WSE), Marie-Anne Michielsens (Syntra Vlaanderen), Helena Muyldermans (Kabinet Muyters), Katrien Deman (AgODi), Patrick Poelmans (Kabinet Crevits), Philip De Muynck (Kabinet Crevits), Marion Vrijens (Kabinet Crevits), Carl Lamote (Dept O&V), Katrien Bonneux (Dept O&V), Wouter Pinxten (Dept O&V)

onderwerp: artikel 70-overleg met onderwijsverstrekkers

////////////////////////////////////
Er wordt vanuit het Kabinet Crevits aangegeven dat de wijzigingen ten opzichte van de artikelsgewijze bespreking op 4 juli 2017 dusdanig beperkt zijn dat een nieuwe artikelsgewijze bespreking overbodig is. DOV licht enkel drie belangrijke wijzigingen toe:

- Artikel 14: een duaal structuuronderdeel kan opgestart worden tot en met de eerste lesdag van oktober.
- Artikel 23: een leerling kan tot en met de laatste lesdag van oktober van rechtswege instappen in een duaal structuuronderdeel. Nadien zal dit enkel maar mogelijk zijn na een advies van de klassenraad.
- Artikel 37: de financiering van de duale structuuronderdelen is gekoppeld aan de aanbieder van dit duale structuuronderdeel en volgt daaruit. Duale structuuronderdelen aangeboden door een voltijds secundair onderwijs worden gefinancierd volgens de principes van het voltijds secundair onderwijs (indeling in disciplines ed.); duale structuuronderdelen aangeboden door een CDO of Centrum voor vorming voor zelfstandigen en kmo worden gefinancierd volgens de coëfficiënten die vandaag zijn voorzien voor de financiering van het deeltijds beroepssecundair onderwijs

Kabinet Crevits geeft aan de bespreking eerst te richten op algemene reacties en bemerkingen, om in een volgende ronde in te gaan op de punctuele, artikelsgewijze bemerkingen.

In volgorde van bespreking:

Katholiek Onderwijs Vlaanderen

Er wordt een algemene bedenking geuit bij de voorziene timing van duaal leren. Daar waar er momenteel een nieuwe opstart is van proefprojecten en deze ook wordt voorbereid voor een uitbreiding naar volgend schooljaar toe, is 1 september 2018 vastgelegd als inwerkingtreding van het decreet. Echter, de inhoud van studierichtingen in het kader van de modernisering dient nog te worden vastgelegd. De huidige timing kan dan ook beschouwd worden als een voorafname op de modernisering; er dient dan ook te worden voorzien in de mogelijkheid tot wijziging van standaardtrajecten. Bovendien brengt deze problematiek ook met zich mee dat er voor een organiek duaal structuuronderdeel geen terugvalstudierichting is voorzien. Deze voltijdse studierichtingen worden immers nog ingericht volgens de huidige kaders en zijn nog niet in lijn met de modernisering.

Het buitengewoon secundair onderwijs en het volwassenenonderwijs zijn momenteel niet voorzien in het voorontwerp van decreet, daar waar er vandaag wel proefprojecten in het BuSO lopen en de interesse groot is.

Het is wenselijk de evaluatie van de proefprojecten af te wachten. Momenteel is er enkel maar een aanvangsrapport beschikbaar van de onderzoekers; er zijn nog geen tussentijdse resultaten bekend.

Er wordt aangegeven dat duale structuuronderdelen momenteel technologisch enger worden opgevat dan verwante niet-duale studierichtingen. Bovendien wordt er opgemerkt dat standaardtrajecten soms tot in het absurde ruim zijn uitgeschreven. Niet elk standaardtraject is bovendien even relevant voor het leerlingenprofiel dat wordt beoogd (bv. procesoperator kleding, confectie en meubelstoffering leidt tot stikster, wat niet wenselijk is).

De mentoropleiding is niet omschreven in het voorontwerp van decreet, maar is wel noodzakelijk gezien de interactie leerling-mentor-trajectbegeleider de noodzakelijke sleutel tot succes is.

Het programmeren van een duaal structuuronderdeel zou er niet mogen toe leiden dat er in de studiebekrachtiging een ongelijkheid ontstaat tussen de leerling duaal en de leerling niet-duaal (cf. art. 16, 28, ...). De niet-duale en de duale variant van een structuuronderdeel berusten immers op dezelfde inhoudelijke invulling (BK, ET) en zouden bijgevolg dezelfde mogelijkheden tot studiebekrachtiging moeten inhouden. In die zin dient dus verder te worden nagedacht over de mogelijkheden tot gedifferentieerde studiebekrachtiging van de leerling in voltijdse niet-duale structuuronderdelen.

OVSG

OVSG benadrukt voorstander te zijn van duaal leren, maar heeft enkele fundamentele opmerkingen bij het voorliggend voorontwerp van decreet. Voor OVSG dient de invoering van duaal leren in de eerste plaats doordacht, weloverwogen en niet overhaast te gebeuren. Het is dan ook noodzakelijk dat de trajecten in het proefproject eerst grondig worden geëvalueerd.

OVSG is eveneens bezorgd om de snelle uitrol binnen het kader van de uitrol van de modernisering van het secundair onderwijs. Daarbij worden er bedenkingen geuit bij de aansluiting op de matrix en geeft OVSG ook de bezorgdheid rond het ontbreken van terugvalpositie voor de jongeren mee. OVSG vraagt zich af hoe de beroepskwalificaties moeten worden ingevuld aan de hand van traditionele leerplannen die nog niet gebaseerd zijn op de respectieve beroepskwalificaties.

De plaats van het BuSO in duaal leren is momenteel niet duidelijk. OVSG betreurt dat het decreet duaal leren niets voorziet voor het buitengewoon onderwijs. Het is wenselijk de opleidingsvormen OV3 en 4 hierin een plaats te geven.

OVSG benadrukt dat duaal leren deel uitmaakt van het leerplichtonderwijs, waarbij een onderwijskwalificatie een einddoel moet blijven. De kwalificatie mag zich niet beperken tot enkel een beroepskwalificatie. Se-n-Se-studierichtingen zijn echter wel gebaat bij deelkwalificaties.

In het voorontwerp van decreet ontbreekt een duidelijke definitie van duaal leren.

Om duaal leren te laten slagen, zijn er volgens OVSG enkele structurele maatregelen noodzakelijk:

- Er dient een uitbreiding te komen van de voorziene omkadering.
- De rol van een trajectbegeleider in duaal leren is cruciaal. Deze functie is onontbeerlijk en kan niet vrijblijvend ingevuld worden. Voor deze trajectbegeleiding dienen structureel middelen te worden vrijgemaakt.
- Wat betreft de financiering, benadrukt OVSG dat de aanloopfase een structurele financiering verdient, eerder dan de huidige ESF-subsidie die vandaag in het kader van leren en werken wordt toegepast. Deze financiering is van belang voor de niet-arbeidsrijpe leerlingen in het tegengaan van vroegtijdig schoolverlaten.

- Er dienen duidelijke engagementen te worden aangegaan tussen onderwijs en sectoren die voor OVSG ook afdwingbaar moeten kunnen zijn.
- Voor wat betreft de mentortrajecten stelt OVSG vast dat sommige sectoren hier al zeer ver in staan. OVSG pleit er echter voor deze mentortrajecten verplicht te maken en te laten voldoen aan bepaalde kwaliteitscriteria.
- Syntra Vlaanderen dient te voorzien in voldoende en kwaliteitsvolle werkplekken. OVSG wil hiervoor met sectoren bindende contingenten afspreken die ook zullen gecommuniceerd worden naar scholen.

OVSG blijft wijzen, zoals in eerdere protocollen op de problematiek van de ongekwalificeerde uitstroom van leerlingen, die geen plaats vinden in het duaal leren en blijft dit een aandachtspunt vinden.

GO!

De bemerkingen die worden gegeven doen geen afbreuk aan de steun van GO! aan duaal leren.

Wat betreft de timing geeft het GO! aan dat een organieke uitrol van duaal leren voordat een evaluatie van de proeftuinen gebeurde, niet gunstig is. Er is altijd gevraagd dat de organieke uitrol pas zou gebeuren na de evaluatie van de proeftuinen.

In het voorontwerp van decreet is momenteel voorzien dat de Vlaamse Regering de datum van inwerkingtreding van dit decreet verder bepaalt. Het GO! pleit echter voor een maximale afstemming van de timing met de timing van de modernisering van het secundair onderwijs in het belang van leerlingen. Het gebruik van de termen standaardtraject en studiegebied en het ontbreken van BuSO in het voorontwerp van decreet, stelt het GO! niet gerust. Het GO! geeft hierbij aan dat het decretaal verankeren van het concept 'standaardtraject' een voorafname is op de uitrol van de matrix en het werken met curriculumdossiers voor duale studierichtingen hypothekeert. Het GO! pleit nogmaals expliciet voor een gelijktijdige uitrol van duaal leren en de modernisering SO. Het overdoen van het werk om curriculumdossiers op te stellen in een latere fase, vormt een grote taakbelasting voor de ontwikkelaars en biedt weinig continuïteit of rechtszekerheid voor scholen, leerkrachten en leerlingen. Bovendien benadrukt het GO! dat er nog altijd geen uniform kader is voor het vertalen van de beroepskwalificatie naar een standaardtraject. Daardoor treden 'ongewenste' verschillen op tussen verschillende ontwikkelcommissies. Het onverkort overnemen van de beroepskwalificaties blijft een knelpunt. Het GO! wenst te werken met curriculumdossiers waarin beroepskwalificaties weliswaar herkenbaar worden overgenomen, maar dan wel vertaald naar een onderwijscontext.

Duaal leren wordt in het voorontwerp van decreet beschouwd als voltijds onderwijs, maar de expertise die vandaag bij de CDO en voltijdse scholen zit wordt behouden. Het is dan ook van belang dat de financiering van duale trajecten gelijk loopt ongeacht de aanbieder. GO! vindt het eveneens van belang dat leerlingen kunnen inschrijven in een aanloopfase daar waar ze een duaal traject volgen.

GO! geeft aan dat er nood is aan een goede definitie van duaal leren: wat is het onderscheid tussen duaal leren en andere vormen van werkplekleren? Voor het GO! moet de werkplekcomponent voldoen aan een aantal strikte voorwaarden, om aanspraak te kunnen maken op de kwalificatie 'duaal traject':

- het moet gaan om het aanleren op de werkplek, uitdrukkelijk níét om inoefenen van wat op school werd aangeleerd;
- het minimumvolume van de werkplekcomponent moet substantieel zijn (het GO! denkt in een grootteorde van 20 uur/week); dat volume moet anderzijds ook kunnen worden verantwoord als de tijd die nodig is om de competenties op de werkplek aan te leren;
- de werkplekcomponent wordt ingevuld op basis van een leerovereenkomst, inclusief een leervergoeding;
- het gaat om een leertraject: cao's spelen geen rol;
- de werkgever moet de verzekering dragen.

Bij de huidige stand van zaken is het GO! er niet van overtuigd dat het opportuun is duaal leren ook al in de tweede graad uit te rollen. Het GO! heeft er altijd voor gepleit de definitieve studiekeuze zo laat mogelijk in het traject te leggen. Ook de sectoren zijn geen vragende partij voor tweedegraadsleerlingen. Een garantie op voldoende werkplekken is er dus ook al niet. En vermits leerlingen aan de voltijdse leerplicht moeten hebben voldaan om in een duaal traject te kunnen instappen, vatten ze hun tweede graad hoe dan ook niet-duaal aan.

Het GO! geeft aan dat de definitie van de mentor momenteel onvoldoende scherp is. Ze geeft de sectoren de vrijheid tot eigen interpretatie. Een duidelijk afgebakende functieomschrijving, uniformiteit in de opleiding en het vastleggen van het maximale aantal leerlingen per mentor moet de kwaliteit verzekeren.

Het is voor het GO! niet duidelijk welke criteria de klassenraad moet hanteren om de 'arbeidsbereidheid' en 'arbeidsrijpheid' te adviseren, al dan niet in een arbeidsmarktgerichte opleiding. De toepasbaarheid dient goed te worden nagegaan en men dient goede criteria te hanteren.

Wat betreft de programmatie van duale structuuronderdelen, heeft het GO! drie algemene bemerkingen:

- Het GO! ziet ook hier (net zoals in de programmatieprocedure in het ontwerpdecreet secundair onderwijs) geen reden voor de 'aparte' inbreng van de SERV bij de beoordeling van programmatiedossiers. De SERV is al vertegenwoordigd in de VLOR.
- Het GO! geeft aan dat het expliciet opnemen van de garantie op de keuzevrijheid voor ouders en leerlingen als criterium voor programmatie positief is, maar ziet graag de expliciete koppeling met de grondwettelijke verplichting tot die garantie die (enkel) het GO! in deze heeft.
- Een school/CDO bepaalt zelf of naast een duale richting ook de niet-duale variant in het aanbod zit. Een leerling in een duaal traject die uitvalt, heeft dus geen automatisch opvangnet. De leerling zou, ook al in het kader van de keuzevrijheid (en de verplichting van het GO! om die te garanderen) binnen een redelijke afstand in een niet-duale variant moeten kunnen instappen. Het GO! merkt eveneens op dat de huidige soepele en flexibele manier van programmeren van CDO's verloren gaat.

Syntra

Syntra wil duaal leren niet expliciet gekoppeld zien aan de matrix. De ervaring is immers dat een opleiding dan teveel beroepskwalificaties omvat wat het moeilijk maakt om werkplekken te vinden die kunnen instaan voor de gehele opleiding.

De gelijkschakeling van de financiering is een bijzonder positieve evolutie, hoewel er toch nog steeds een verschil blijft bestaan voor wat betreft de aanvullende werkmiddelen.

Er wordt een bezorgdheid geuit bij de aanloopfase en het feit dat deze onbeperkt is in de tijd. Deze onbeperkteheid kan mogelijk implicaties hebben op de doorstroom van leerlingen naar duaal leren. Een goede monitoring van de doorstroom van leerlingen zal noodzakelijk zijn.

POV

POV geeft aan dat ze voluit inzetten op duaal leren als belangrijke onderwijsvorm voor vandaag en de toekomst. Er worden echter bezorgdheden geuit bij het voorontwerp van decreet.

In de eerste plaats heeft POV vragen bij de vooropgestelde timing. Voorafgaand aan een organieke implementatie, dient er een grondige evaluatie van het proefproject te gebeuren. Een snelle uitrol van duaal leren heeft bovendien ook effect op de engagementen van ondernemingen. Het zoeken naar kwalitatieve trajecten kan daarbij onder druk staan. POV merkt ook op dat het tijdsperspectief waarop de standaardtrajecten dienen te worden opgesteld, zeer krap is.

POV geeft aan dat naar aanleiding van het aanvangsrapport van het proefproject al enkele aandachtspunten dienen te worden meegenomen:

- het belang van een mentorenopleiding: POV wenst hierbij te benadrukken dat in functie van het gelijkheidsbeginsel voor wat de leerbegeleiding van leerlingen betreft het essentieel is dat uniforme minimumcriteria van inhoud en duur van een mentoropleiding worden vastgelegd rekening houdend met wat haalbaar is binnen de context van de verschillende sectoren.
- de noodzaak van goede praktijkkennis van de trajectbegeleider: het belang van het aantrekken van zij-instromers naar de lerarenopleiding en de vraag voor een toegankelijke lerarenopleiding voor zij-instromers toegespitst op de noden van de praktijkleraar aangepast aan hun specifieke context van functioneren.

POV vraagt hoe duaal leren zal worden afgestemd op de modernisering van het secundair onderwijs en de matrix, en pleit in deze ook voor een TARRA toets vanuit de overheid.

POV vraagt eveneens een gelijkgerichtheid in de kwalificatie van leerlingen in duale trajecten versus niet-duale trajecten.

Zwakkere doelgroepen dienen eveneens toegang te krijgen tot duaal leren. Het is momenteel niet duidelijk in welke mate dit mogelijk gaat zijn; POV vraagt dan ook een duidelijke monitoring van deze doelgroepen.

POV geeft aan dat een nauwe samenwerking tussen een CDO en een voltijdse school een grote meerwaarde biedt in het succes van duaal leren. Er wordt gevraagd of voor zulke samenwerkingen geen incentives kunnen worden voorzien.

Kabinet Crevits vat de aangehaalde knelpunten samen als:

- Timing van de uitrol duaal leren en link met matrix
- Plaats van BuSO in duaal leren is momenteel onduidelijk
- Gekoppeld aan de timing wordt aangegeven dat de evaluatie van de proefprojecten dient te worden afgewacht
- Link met BK's en standaardtrajecten: hoe worden deze uniform vertaald naar een standaardtraject
- Er is nood aan een meer eenvormige mentoropleiding om de kwaliteit op de werkplek over sectoren heen te waarborgen
- Er dient te worden voorzien in voldoende werkplekken
- De financiering opgenomen in het voorontwerp van decreet geeft verschillen tussen aanbieders die niet wenselijk zijn.

Marion Vrijens (Kabinet Crevits) licht toe:

- Wat betreft de timing zijn de proefprojecten inderdaad nog lopende, maar is een tussentijdse rapportering voorzien voor oktober 2017. Het is echter het voornemen van de Vlaamse Regering om duaal leren te starten op 1 september 2018. Duaal leren zal echter nooit vanaf de eerste uitrol een volledige implementatie inhouden, maar zal geleidelijk, gefaseerd verlopen. Deze fasering zal in overleg zijn met de onderwijsverstrekkers en de sectoren.
- Indien we wachten met de implementatie duaal leren op implementatie van de matrix en de modernisering so heeft dat tot gevolg dat we met de implementatie van duaal leren maar van start kunnen gaan vanaf 2020 ten vroegste. We opteren dus voor een snellere implementatie, maar vanzelfsprekend wel in nauwe afstemming met de evoluties binnen modernisering. Dit impliceert wel dat er voorlopig wordt vastgehouden aan de standaardtrajecten.
- De kwaliteit van de mentoren kan worden gegarandeerd door middel van minimumcriteria voor mentoropleidingen, maar het is wenselijk om hierover de resultaten van het proefproject af te wachten. Het huidig uitgangspunt blijft in die zin ongewijzigd: mentoropleidingen zijn maatwerk afhankelijk van de sector. Maar principieel wel bereid om de minimumcriteria voor mentoropleidingen te bekijken.
- Met betrekking tot BuSO wordt aangegeven dat men hier zeker duaal leren mogelijk wil maken. De positie van het BuSO in duaal leren zal duidelijk worden gemaakt in de loop van dit schooljaar, wanneer het regelgevend kader ook voor dit onderwijsniveau wordt uitgewerkt, met het oog op implementatie bv. op 1 september 2019. Gelet op de wijzigingen en evoluties die het BuSO momenteel heeft doorgemaakt, was het niet wenselijk om deze nu op te nemen in duaal leren.
- Het behalen van een onderwijskwalificatie blijft nog steeds het doel voor elke leerling, maar daar waar dit niet mogelijk blijkt zal een beroepskwalificatie kunnen worden uitgereikt. Voor wat betreft de vertaling van deze beroepskwalificaties naar standaardtrajecten (en de link met de onderwijskwalificaties) zal er steeds een wisselwerking zijn tussen onderwijs-werk. De toets van de BK met de onderwijsrealiteit zal ook tot inzichten leiden over de beroepskwalificaties en bv. tot aanpassingen aan de beroepskwalificaties .

- Duaal leren is in het voorontwerp van decreet nu omschreven als een leerweg waarbij er minstens 14u op de werkplek wordt gerealiseerd. Hoewel afwijkingen hiervan mogelijk zijn, is het wel noodzakelijk om kwantitatief een onderscheid te maken tussen een lange stageperiode en duaal leren.
- De expertise rond de aanloopfase zit vandaag vooral bij de aanbieders van leren en werken. Dit is een expertise die moet gewaarborgd worden voor wat betreft de aanloopfase. Bovendien is de uitdrukkelijke keuze voor CDO en Centra voor vorming van zelfstandigen en KMO als aanbieder van deze aanloopfase meteen ook een antwoord op de positie van deze in het duaal leren.
- Wat betreft de financiering wordt er aangegeven dat de budgettaire context de voorliggende financiering met zich meebrengt. Er wordt beaamd dat een eengemaakte financiering meer wenselijk is, maar momenteel niet mogelijk.

Katholiek Onderwijs Vlaanderen wenst, alvorens over te gaan naar de punctuele bespreking, aan te geven dat er werd geantwoord dat er 'voorlopig' wordt vastgehouden aan de standaardtrajecten en wenst daarbij vooral verduidelijking naar de mogelijkheid tot evolutie naar curriculumdossiers. Het kabinet Crevits bevestigt dat een curriculumdossier mogelijks het standaardtraject kan vervangen maar dat het vertrekpunt voor de duale studierichting steeds een beroepskwalificatie zal zijn en dat er ook een overlegcomponent tussen onderwijs en sector voorzien moet worden.

KOV

Op het overleg wordt er gefocust op de meest essentiële artikelsgewijze bemerkingen; de verdere bemerkingen worden toegevoegd:

- Er ontbreekt in het voorontwerp van decreet een duidelijke definitie van duaal leren. Voor Katholiek Onderwijs Vlaanderen kan men pas spreken van duaal leren als er minstens aan volgende cumulatieve voorwaarden is voldaan:
 - gelijkwaardig kwalificerend traject als dat van de niet-duale variant
 - gedekt door een (deeltijdse) arbeidsovereenkomst (incl. pro rata bezoldiging → “leervergoeding”) – o.a. uit oogpunt van de bescherming van de leerling
 - duaal leren is een traject binnen onderwijs dat al wordt beschouwd als voltijds onderwijs; overeenkomsten dienen dan ook te worden opgeschort tijdens de schoolvakanties die vandaag gelden in het voltijds secundair onderwijs. Dit zorgt dat een leerling een studentenovereenkomst kan afsluiten, bij voorkeur bij eenzelfde werkgever.
- Artikel 10: een mathematische afbakening van duaal leren is niet nodig als aan vorige definitie wordt voldaan. Er dient per structuuronderdeel samen met stakeholders te worden nagegaan hoe groot het aandeel van de werkplekcomponent (werkplek en gesimuleerde werkplek) dient te zijn. Er wordt momenteel in artikel 10 ook verwezen naar 28u als minimale opleidingsduur. Dit is echter artificieel aangezien momenteel (binnen de OAO) de CAO van de sector bepalend is voor de gemiddelde opleidingstijd per week. Daarbij wordt opgemerkt dat leerlingen deze arbeidstijden zeer intensief zijn voor de leerlingen.
- Artikel 16: de opleidingsduur uitdrukken in jaren en semesters is logisch, maar vanuit het principe van de mogelijkheid tot verlenging/verkorting van de opleidingsduur zou men eerder moeten spreken van een 'reguliere' opleidingsduur van standaardtrajecten.
- Artikel 18: met betrekking tot de programmatie wordt aangegeven dat de momenteel voorziene datum van 30/11/2017 (met oog op opstart studierichtingen op 1/09/2018) te krap is. Voor de programmatie van duale structuuronderdelen op 1/9/2018 wordt een latere programmatiedatum bepleit die minstens ligt op 1/1/2018 of later. Met betrekking tot deze programmatie wordt de rol van de SERV als aparte adviesverstrekker in vraag gesteld gezien deze reeds vertegenwoordigd is in de VLOR.
- Artikel 22: in de toelatingsvoorwaarden is opgenomen dat deze specifiek per standaardtraject kunnen worden bepaald. Deze mochten echter geen discriminatie inhouden! Vandaag is in het kader van het proefproject de leeftijdsgrens voor een studierichting gelegd op de 18e verjaardag. Leerlingen die verjaren in de periode september-december krijgen zo geen toegang tot de studierichting. Dit is discriminerend en vraagt om een uitzonderingsmaatregel.
- Artikel 37: de financiering en subsidiëring is in het voorontwerp van decreet gekoppeld aan de aanbieder van het duale traject. De opdracht van een CDO wordt echter uitgebreid met levensbeschouwelijke vakken en lichamelijke opvoeding, maar de omkadering is daarop niet voorzien.

- Artikel 38: de centra voor vorming van zelfstandigen en KMO krijgen in het voorontwerp van decreet een krediet toegekend voor omkadering en werking voor de door hen ingerichte duale trajecten. Het is niet duidelijk vanwaar dit budget komt: zullen deze centra gesubsidieerd worden via een enveloppe vanuit het Departement Onderwijs en Vorming of zal een verschuiving in middelen plaatsvinden? Men geeft ook aan dat hier middelen worden voorzien voor programmatie van identieke structuuronderdelen in een bijkomend, concurrentieel stelsel, daar waar complementariteit een meer aangewezen piste zou zijn. In dit kader wordt ook gevraagd of deze centra, gezien de gelijke financiering, ook dienen te voldoen aan dezelfde programmatie- en rationalisatienormen.
- Artikel 39 geeft aan dat voor trajectbegeleiding uren-leraar worden uitgetrokken die geen lesuren zijn, waarbij de Vlaamse Regering een minimumgrens kan opleggen. Het is niet duidelijk om wat voor uren dit dan gaat indien dit geen lesuren zijn. Mag men aannemen dat deze uren niet of eerder wel zullen meetellen voor de bovengrens van 3% BPT?
- Artikel 44 regelt het kwaliteitskader voor duaal leren. Er wordt gevraagd naar meer informatie over het vernoemde samenwerkingsakkoord. Het voorontwerp van decreet geeft wel duidelijk aan dat de onderwijsinspectie de eindverantwoordelijkheid draagt voor het gehele traject, maar het is daarbij de vraag in welke mate deze onderwijsinspectie kan ingrijpen wanneer aan bepaalde kwaliteitsindicatoren - vooral op de werkplek - niet wordt voldaan. Er moet immers over worden gewaakt dat de kwaliteit van een duaal traject gelijk is aan de kwaliteit van een niet-duaal traject. Binnen ditzelfde artikel wordt ook de neutraliteit van de betrokkenen bij een inspectie in vraag gesteld. Syntra Vlaanderen zal eveneens deel uitmaken van deze inspecties (in minor of maior-rol), maar is niet geheel onafhankelijk van de Syntra vzw die nog steeds zetelen in de Raad van Bestuur van Syntra Vlaanderen. Katholiek Onderwijs Vlaanderen stelt dit gelijk aan de eigen pedagogische begeleidingsdienst die zulk toezicht uitoefent op de eigen school. Dit is niet wenselijk.
- Artikel 51 verwijst naar de rol van regionale overlegfora. Er wordt gevraagd of deze in de plaats komen van de ROP en wat de precieze draagwijdte is van het advies dat dient uitgebracht te worden in het kader van de programmatie.
- Er rijst mogelijks een interpretatieprobleem bij lezing van artikel 59 in combinatie met artikel 65. In artikel 59 wordt gesteld dat aanloopstructuuronderdelen enkel kunnen ingericht worden door een CDO of centrum voor vorming van zelfstandigen en kmo. Artikel 65 geeft echter aan dat de programmatie van een aanloopstructuuronderdeel steeds gekoppeld is aan de programmatie van een duaal structuuronderdeel. Men zou hieruit kunnen afleiden dat een programmatie van een duaal structuuronderdeel rechtstreeks aanleiding geeft tot inrichten van een aanloopstructuuronderdeel, ook voor de voltijdse scholen. Anderzijds kan dit ertoe leiden dat een school voor voltijds onderwijs geen duale structuuronderdelen zou kunnen programmeren wanneer een aangehecht CDO de afgeleide aanloopstructuuronderdelen programmeert.
- Een ander interpretatieprobleem is gekoppeld aan artikel 68 en artikel 70, waarbij in artikel 68 wordt gesteld dat de aanloopcomponent kan ingevuld worden met een onbezoldigde werkervaring. Dit kan leiden tot twee interpretaties: (1) De aanloopcomponent kan ook worden ingevuld zonder werkervaring of (2) De aanloopcomponent kan ook worden ingevuld met een bezoldigde werkervaring. Dit laatste wordt echter tegengesproken in artikel 70, waarin wordt gesteld dat een uitschrijving uit een aanloopstructuuronderdeel volgt wanneer een leerling een bezoldigde overeenkomst (OAO) heeft afgesloten. Vandaag krijgen leerlingen in trajecten vergelijkbaar met deze aanloopfase echter wel een (beperkte) vergoeding. Het zou jammer zijn moest ook deze vergoeding voor deze jongeren wegvallen.
- Artikel 76 geeft aan dat een subsidie voor de aanloopfase een degressief karakter kan hebben. Er dient in deze degressiviteit wel rekening te worden gehouden met het feit dat duaal leren voor een groep leerlingen ambitieus is. Het degressieve karakter mag er niet toe leiden dat deze groep leerlingen uitvalt.

Kabinet Crevits geeft aan dat leerlingen binnen een centrum voor vorming van zelfstandigen en kmo die instappen in een duaal structuuronderdelen zullen worden gefinancierd vanuit de budgetten van leertijd die daartoe dan overkomen naar onderwijs. Finaal zal de financiering van deze centra worden opgenomen binnen de open-end van onderwijs. Katholiek Onderwijs drukt hierbij de hoop uit dat er dan wel complementair wordt gewerkt aan het aanbod binnen voltijdse scholen en CDO, eerder dan concurrentie waarom deze centra voor vorming van zelfstandigen en kmo studierichtingen gaan programmeren die lokaal al worden aangeboden.

Syntra vzw geeft aan dat de aanbieders elkaar niet als concurrent moeten beschouwen. Vandaag getuigen lokale initiatieven ook al van een samenwerking.

Ovsg

OVSG geeft, naast de reeds aangehaalde algemene bedenkingen, nog aandachtspunten mee.

- Er dient een duidelijke wettelijk kader en duidelijke richtlijnen te zijn voor alles wat betrekking heeft op verzekeringen, aansprakelijkheid en veiligheid van de werkplek.
- De rol van de onderwijsinspectie en wanneer die kan ingrijpen op de werkplek moet duidelijk omschreven worden.
- De opdracht van het overlegforum is momenteel nog te vaag omschreven en biedt onvoldoende zicht op wat dit overlegforum dient te doen.
- OVSG onderschrijft ook de voorgaande bemerkingen omtrent de rol van SERV in de programmatie. Deze partner is reeds voorzien in de VLOR en kan via die weg een advies uitbrengen.
- Er dient duidelijkheid te komen over de vakantieregeling voor de jongeren.

GO!

Go! formuleert bemerkingen bij volgende artikelen:

- Artikel 21: het niet-bindend advies is momenteel niet verplicht in niet-arbeidsmarktgerichte studierichtingen, maar de verplichting kan wel uitgebreid worden door de Vlaamse Regering. Op basis van welke criteria gaat de Vlaamse Regering beslissen waar dit advies alsnog verplicht wordt? Wanneer het advies op vraag dient te worden uitgebracht; hoe zijn leerlingen dan op de hoogte van deze mogelijkheid? Go! vreest dat dit vooral binnen het TSO tot een 'tweestromenbeleid' kan leiden.
- Artikel 26 en artikel 28: analoog aan bemerkingen hogerop, wijst ook het GO! op het feit dat er voor duale structuuronderdelen voorzien is in tussentijdse studiebekrachtiging en deelcertificaten, maar niet voor de duale studierichting. Dat creëert ongelijkheid en kan de keuze voor een duaal traject, om evident foute redenen, beïnvloeden. Het doel is nog altijd dat leerlingen maximaal gekwalificeerd de school verlaten.
- Artikel 37: hoewel er in de memorie van toelichting wordt aangegeven dat er wordt gestreefd naar een gelijke financiering over de aanbieders heen, is er binnen het voorontwerp van decreet nog steeds een verschil vast te stellen tussen aanbieders. Er is echter geen enkele reden om duale trajecten anders te financieren binnen een CDO dan binnen een voltijdse school wanneer ze bij beiden gelden als voltijds onderwijs.
- Artikel 39 bepaalt dat een aantal uren-leraar dienen te worden aangewend voor trajectbegeleiding, waarbij de Vlaamse Regering een minimum hiervoor kan vastleggen. GO! wijst op het feit dat het proefproject 'schoolbank op de werkplek' nu reeds aantoont dat er te weinig middelen beschikbaar zijn voor een degelijke en kwaliteitsvolle trajectbegeleiding, zeker wanneer het niet-duale en duale traject in stand wordt gehouden. De trajectbegeleiders moeten meer in de bedrijven aanwezig zijn en meer ondersteuning en opvolging bieden, zowel aan de leerling als aan het bedrijf. Het ontbreken van een extra-input voor trajectbegeleiding zal er hoe dan ook toe leiden dat weinig scholen (voor een gelijkblijvend leerlingenaantal) een niet-duaal traject naast een duaal traject zullen kunnen organiseren.
- Artikel 55: de implementatie van de aanloopfase wordt voorzien zonder enige proefperiode. Go! wijst op het belang van het waarborgen van de kwaliteit.
- Artikel 68: in dit artikel worden een aantal invullingen aan het aanloopstructuuronderdeel en aanloopcomponent gegeven. Daarnaast fungeert de aanloopfase eveneens als 'wachtkamer' voor wie niet op tijd een werkplek heeft gevonden. Tegelijk wordt verwacht dat het om een fase gaat waarbij de leerling zeer geïndividualiseerd wordt opgevolgd. Maar het voorontwerp van decreet gaat niet in op de vraag waar de expertise en de mankracht vandaan moeten komen. Over de NAFT's is zelfs helemaal geen duidelijkheid. Ondertussen dreigt de expertise in de CDV's wel verloren te gaan. Op zijn minst zouden dus ook de NAFT's moeten 'geregeld' zijn bij het ingaan van het decreet en zouden de CDV 's (en hun personeel) moeten weten waar zij (nog) een rol kunnen spelen en welke instrumenten (overdracht van uren of middelen) daarvoor ter beschikking blijven.

Syntra

Syntra vzw heeft, naast de algemene bemerkingen, nog twee bijkomende bemerkingen:

- In artikel 10 wordt duaal leren gekwantificeerd naar minstens 14u op de werkplek. Syntra vzw wijst er op dat duaal leren een waardevolle leerweg moet zijn voor jongeren, maar dat dit enkel maar kan gegarandeerd worden wanneer er voldoende tijd op de werkvloer wordt doorgebracht. Deze tijd op de werkvloer nominatief benoemen kan arbitrair zijn, maar opleiding moet wel overwegend op de werkvloer. Duaal leren mag niet afgezwakt worden tot opleiding die bijvoorbeeld maar 6u werkervaring per week voorzien. Dat is geen duaal leren.
- Met betrekking tot de vakantieregeling is Syntra vzw voorstander om ruimte te geven voor meer vakantie, maar wordt er op gewezen dat er ook moet gewerkt worden als er een drukke periode is. Als een onderneming een drukke periode kent tijdens een schoolvakantie, moet tewerkstelling ook mogelijk blijven.
 - GO! reageert hierop dat het voor leerlingen tot 18 jaar gaat het over leerplichtonderwijs. Het traject op de werkvloer is binnen de contouren van onderwijs, waarvan vakantie een wezenlijk onderdeel is.
 - OVSG zich sluit zich expliciet aan bij deze bemerking.

POV

POV geeft in de eerste plaats aan nog geen standpunt te hebben uitgewerkt omtrent de vakantieregeling.

Volgende artikelsgewijze bemerkingen worden meegegeven:

- Uit artikel 16 volgt dat er voor duale structuuronderdelen binnen een CDO eveneens moet voorzien worden in levensbeschouwelijke vakken en lichamelijke opvoeding. POV is geen voorstander van het integreren van de vakken LO en levensbeschouwelijke vakken in de CDO. Zowel omwille van het behoud van het specifieke karakter van het systeem leren en werken (deeltijds onderwijs), het niet-schoolse karakter waardoor vele jongeren voor het systeem kiezen, als omwille van de praktische organisatie ervan. De realisatie van de eindtermen PAV komt bij vermindering van de uren ernstig in het gedrang. Wanneer de uren er bovenop komen is het realiseren van de minimum 20 uur op de werkplek mogelijk een probleem.
- Artikel 18 geeft aan welke programmatievoorwaarden van toepassing zijn voor duale structuuronderdelen. POV is van mening dat er geen programmatieaanvraag nodig is om opleidingen die men al heeft duaal in te richten. Indien men een zo breed mogelijke uitrol van duaal leren vooropstelt, zal deze programmatievoorwaarde mogelijks veel kandidaten tegenhouden. Voor wat betreft de programmatiedatum geeft POV aan dat de datum opgenomen in het voorontwerp van decreet zeer strak is met het oog op opstart op 1/9/2018. POV wenst in artikel toe te voegen: "alle scholen die zijn ingestapt in de pilootprojecten hebben ambtshalve de onderwijsbevoegdheid verworven en dienen geen aanvraag in te dienen".
- De in artikel 33 aangehaalde 20 opleidingsdagen per schooljaar voor het zoeken naar een werkplek zijn zeer krap. De uitzonderingen die worden voorzien door de Vlaamse Regering dienen dan ook ruim te worden geformuleerd om rekening te houden met de realiteit.
- Bij artikel 39 vraagt POV verduidelijking bij de wijze van bepaling van het minimum aantal uren trajectbegeleiding door de Vlaamse Regering, gezien dit zal afhangen van het structuuronderdeel of de groep structuuronderdelen.
- Voor wat betreft de aanlooffase geeft POV aan dat het in eerste instantie goed is dat deze wordt ingericht door CDO of centra voor vorming van zelfstandigen en kmo. Anderzijds geeft dit ook een uitdaging wanneer een jongere zich goed voelt op de voltijdse school maar toch dient over te gaan naar een aanlooffase. POV vraagt zich af of het niet mogelijk is dat de jongere in de voltijdse school blijft, maar wordt ingeschreven in een aanlooffase van een CDO. Zoniet kan dit onnodig verloop van jongeren gaan creëren.
- In het kader van deze aanlooffase vraagt POV of de vergoeding van de huidige brugprojecten in de aanlooffase behouden blijft.